

Posrežena revilka stane 1 kope.

Naročnina lista: Celo leto K 120 —, pol leta K 60 —, četrt leta K 30 —, izven Jugoslavije: Celo leto K 150 —. Inserati ali oglasila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posrežena revilka stane 1 kope.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 3. — Z uredništvom se more gov. vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

75. številka.

Maribor, dne 8. julija 1921.

Letnik XIII.

Balkanizacija uprave.

V Sarajevu se je zgodilo nekaj ne verjetnega. Vlada je nenadoma in brez vsakega razloga suspendirala tamošnjega poštnega ravnatelja Dekaniča. Iz listov je razvidno, da je sarajevska radikalna „Srpska Rijeka“ prinašala o Dekaniču, ki je Hrvat, razne insinvacije z namenom, da ga onemogoči na dosedanjem mestu. Pravijo, da je to mesto že pripravljeno za Srba, pristaša radikalne stranke. Značilen, posebno drastičen je ta slučaj raditega, ker se proti Dekaniču ni uvedlo nikakšne preiskave, niti se ga ni zaslislalo, še manj pa se mu je od kate-rekoli strani namignilo, da bo nena-doma suspendiran. O sličnem slučaju, ki se je dogodil v Zemunu, smo pa že svoječasno poročali. Tudi v Zemunu je načeloval poštnemu uradu Hrvat. Čokorilovec to seve ni bilo po volji, vesien uradnik se je moral umakniti, in njegovo mesto je zasedel Bosanec, srbski radikalec, Ali beogradska vlad-a, odnosno njeni eksponenti v pokra-jinskih vladah, niso podobni italijans-kim krmilarjem države, ki si ne mo-rejo kaj, da ugodijo željam fašistov? Čokorilovci in fašisti so si vendar v tesnem sorodstvu!

Zalibog je zašel med naše fašiste mož, ki spada med najodličnejše pred-stavitelje belgrajskega javnega mišlje-nja — Krsta Ciovariča. Nekaj časa, pravzaprav precej dolgo, po ustanov-itvi svojega glasila „Beografski dne-vnik“, so smatrali Ciovariča kot ob-jektivnega presojevalca naših razmer. Na žalost je trajalo to le malo časa. Tudi Ciovarič se je prevelil v stras-nega Čokorilovca, ki vidi in gleda v Slovence in Hrvate le „radičevštin-om i crnožutim mentalitetom zaraže-ne mase.“

Nova ustava predvideva razdelbo države na oblasti. Obeta se nam po-polna reorganizacija uprave. Velik del tiankoj, ki so jih doslej obavljale pokrajinske vlade, preide na nove sa-moupravne enote. Jasno je in na dila-ni leži istina, da je sedanji stalež ur-adništva nezadosten in da bo — vsaj v prehodni dobi — nastopil veliko po-manjkane uradnikov za politično slu-žbo. Centralistična uredba države bo neizprosno tirjala svoj tribut, garal pa bo davkopladevalec. Človek bi mislil, da bo ta davkopladevalec užival vsaj to „ugodnost“, da ga na davčnem ur-adu ne bo nahrulil morda človek, ki ga v svoji nepoučenosti in v svojem šovinizmu prištevava med „gradjane 2. klase.“ Ciovarič misli drugače, on je Pribičevića dobro razumel, sedaj ga hivali in priporoča novi kurz „jake ru-ke“ ki naj ga izvede Svetozar kot mi-nister policije.

Toda pustimo besede Ciovariču, ki piše: „Hrvatske mase se nahajajo momentano v neki hipnozi, v kateri ne morejo ostati dalje časa. Brezpogojno moramo izmenjati uradništvo na Hr-vatskem. To sedanje uradništvo je po večini krožeto starega, avstrijskega in antisrbskega duha in aktivno podpira separatistično agitacijo. Vzpostaviti bo (na Hrvatskem, op. ur.) treba uradni-štvo iz Srbije, vsekakor pa bo treba odbirati. Dobiti morajo posebno na-grado, pred vsem pa mora biti njih odgovor ist večja nego v Srbiji.“ — Ciovaričeve aluzije glade uradništva na Hrvatskem veljajo tudi za ostale pokrajine, osobito za Vojvodino, Ba-nat, Bačko in Baranjo. Slovenije se Ciovarič še ni dotaknil — morda iz previdnosti? On sam je mnenja, da se meru izmenjava uradništva izvršiti v najkrajšem času. Nov uradniški a-parat, ki bo odgovarjal novim prili-kam, je potreben. Toda kdo naj to iz-vede, komu naj se poveri ta eminent-na naloga? Ciovarič je našel to pe-osebne sposobnost v osebi — Pribi-čevića.

Naša zunanja politika pod sedanjo vlado.

V živem spomenu nam je še vsem Koriantyjeva zasedba gornjeslezij-skega ozemlja, ki je zadela na „pro“ in „contra“ pri celotni Evropi. Naj-mogočnejšega zagovornika je imela „koriantyjada“ v Francozih in baš mi Slovenci smo se je tudi oklenili kar najtesneje v upu, da pri tej prili-ki tudi zaslužjenemu Korotanu zasli-ane dan osvoboditve. Ravno v časih poljskih začasnih uspehov v Gornji Sleziji je kar deževalo poročil iz Pa-riza, da bo imela koriantyjada kot posledico vsaj delitev Koroške do Drave med Jugoslavijo in Avstrijo. Celotno naše časopisje je bilo takore-koč preplavljeno z najtoplejšim za-nimanjem za Koroško, katero smo že gledali v duhu v zopetnem jugoslov-okrilju. Vse je torej pozivalo na osvob-ditev Koroške, edini Beograd ni zganil niti z mezinem glede Koroške pri vrhovnem svetu, kajti g. starosta Pašič je bil s svojimi ministri vred baš v dobi koriantyjade kar najbolj zaposlen z milijonsko mešetarijo za nakup turških glasov na račun davkopladevalcev. Pa Angleži so ožugali Koriantyja in Poljake, nas so zgrabi-li Italijani za Baroš in pozabili smo vsi na Koroško ter celotno časopisje je kar na mah krenilo s Koroške proti Barošu, katerega je hotel zopet Pa-šič v svojem nezanimanju za zunanjo politiko poriniti pod italijansko vrhov-no oblast. Vesti, da nam gre za ba-roško luko, so tako razvnele žurnali-stiko in poslance, da so tirjali od Pa-šiča natančno resnega odgovora gle-de baroškega vprašanja. G. Pašiču so bili sicer časopisni in zbornični pozivi na odgovor dokaj neprijetni a zmazal se je iz neprijetne baroške za-gale z netočnimi odgovori, da ni ni-kakih paktov z Italijani radi Baroša in da še bo dal pred zbornico natan-čen eksponde, kako in kaj namerava ukreniti Beograd zastran posesti ba-roške luke. Od dne do dne smo čakali kaj in kako bo ukrenila vlada z Ba-rošem in baš v tej nestrpnosti so se

S centralistično ureditvijo države nam preti torej balkanizacija uprave. O Hrvatih dvomimo, da-li se bodo ri-tagodili razmeram, kakor jih proroka-je klicar javnega mnenja na beograjski čaršiji. Priznavamo rade volje da tudi med hrvatskim uradništvom ni vse tako. kakor je v interesu države žetiti. Računati pa je s psiho hrvats-koga ljudstva. Kam naj tira novi re-žim hrvatsko ljudstvo, ki je kljub ra-dičevštinu in vsem natoleovanjem ven-darje dobro, v ke ga postavi? zdej, ko so razparcelirali ponosno banovino, še pod kurateljo uradništva, ki pripada drugemu plemenu in je kuratele mo-goče bolj potrebno nego borni in z de-magoškimi frazami zaslepljen narod? Človeku se dozdeva, kakor da hoče ta klicar belgrajskih brezvestnežev hr-vatsko in slovensko ljudstvo državni in narodni ideji popolnoma odrujiti. In navsezadnje: kje so v ustavi podane garancije, da se sistem, ki ga propa-gira belgrajska čaršija, ne bi aplici-ral tudi na Slovenijo, oziroma na obe predvideni oblasti?

Dobra uprava, dobra administra-cija, je za vsako državo velikanskega pomena. Kako naj si v tej centralisti-čni državi zamislimo dobro upravo, če že danes delijo uradništvo v dva ta-bora: v „pouzdanega“ (zaupanja vred-nega) in „nepouzdanega“? Vzemi-mo slučaj, da predstavijo hrvatskega poli-tičnega uradnika, recimo v Niš. Pri-rojeni antagonizem med Srbi in Hr-vati bo povzročil, da se ga bodo srbski tovariši, ohrovanj bo čokorilovs-kem časopisju, izogibali: prav kmalu ga bodo gledali celo s sovražnimi po-gledi. V kavarni, gostilni, družbi itd. boš našel ločene skupine, ki se pač ne morejo prav razumeči. Prav isto se go-

izvršile volitve v italijanski parla-ment — naša Istra in Goriška ste tudi poslali svoje zastopnike v Rim. Pri pogledu na novi italijanski parla-ment in na neustrašen nastop naših poslancev iz neodrešene domovine smo pozabili vsi na Koroško in na Baroš.

Vse se danes piše in govori o Wil-fanu in Šeeku, ki sta nas tolikanj za-poslila, da ni bilo treba Pašiču natan-čno jasnega odgovora, kako je z mešetarijo: naša vlada — Baroš in Italija.

Med ravnokar omenjenimi skoki naše javnosti od enega zunanjepoli-tičnega dogodjaja na drugega, nam je politični lisjak Pašič takorekoč vtihotopil na dnevni red kupljeno glasov-anje za sprejem ustave. Kupljeni in od nas vseti drago plačani sprejem ustave nas je vse ravno sedaj tako zaposlil, da smo obrnili hrbet Korotanu in Barošu in se zadovoljujemo, da nam je vlada izposlovala pri Av-striji in Madžarski, da se vozimo v skrbno zaprtih in zastraženih vago-nih v Celovec in Budimpešto.

Za milijone kupljene zmage pija-ni vladinovi so sedaj poslali zbornico na dopust, Pašič se bo potegnil ne-kam na oddih, ministri se bodo porazlezli na potovanja in izlete — po-tisnjeno bo zopet za dokaj časa v o-zadje nezanimanja vredna Koroška in Baroš.

Mirno lahko danes trdimo, da nam je ustavni boj, ki nas stane več nego milijardo, ki pa ni zadovoljil no-benega od treh plemen, pokopal tudi up ter nado na naše vsaj delne uspe-ha v zunanji politiki. In ves ta pol-om v zunanji politiki smo doživeli in bomo na njem trpeli, ker je na vlad-nem površju klica koritarjev in skraj-no egoističnega strankarstva, kateri sta več poln žep in umazana podku-pitav stranke kot osvoboditev Koroške in končno izvojevanje edine — za nas tolikanj važne baroške luke.

di srbskim uradnikom, ki so prišli v naše kraje. Zalibog jih odbija ravno naša liberalna inteligenca, ki je do-slej vedno kričala in povdarjala srbo-lobstvo „klerikalcev.“

Sistem, ki ga priporoča Ciovarič, je nepripraven, škoduje državni ideji, ponižuje čuvstvovanje pripadnikov te-ga ali onega plemena in vodi v admi-nistrativni kaos. Pustite Hrvatom ter Slovencem svoje uradništvo, ne vsil-jujte nam napolizobražencev, ki naših razmer ne poznajo in jih pod bodoči-mi režimi ne bi hoteli poznati! Izmen-java uradništva je nevaren eksper-i-ment — čeprav bi vročekrvnim cen-tralističnim petelnom v vrstah sloven-skega uradništva iz vsega sroca žele-lili zračne spremembe kje v Južni Sr-biji — in tisti, ki se z njim igračkajo, še danos ne uvidevajo dalekosežnosti svojega počenja.

Stranka neresnice.

Vsaka nova politična stranka skuša predrati ter se vkoreniniti med jav-nostjo potom idealno delavnih, nese-bičnih in resnicoljubnih mož.

Politični in gospodarski Agromer-kur dr. Zerjav je kmalu po prevratu pokušil zlomiti, razdvojiti in uničiti našo kmetstvo organizacijo po Samo-stojni. Da doseže ta cilj razdvoja, ni zbral in poslal na deželo mož ideal-nega dela, nesebičnosti in resnicoljub-nosti, ampak bivše nemškutarje, birte, mesarje, mešetarje, saferje in druge take smeti človeške družbe, da opra-vijo politično kajnovno delo na deželi.

Da so ti Zerjavovi sinovi po du-hu in dejanju za nekaj časa si prime-šetarili po demagogiji in nerazsodno-sti našega priprostega ljudstva nekaj

uspehov in korit v politiki, ne bodo-mo tajili. Danes ni naš namen, da bi se bavili s politično možjo Samostojne — ampak hočemo pribiti dejstvo, da to stranko najbolj ubija in pobija resni-coljubnost njenih glavnih poglavarjev in voditeljev. Že koj pri prvih javnih nastopih so ti samostojni govorniki — žganjari, mesarji in mešetarji — na-stopili med ljudstvom z neresnico in lažjo, da gredo v boj za kmetstvo ko-rist in pravico. Koliko se je na samo-stojnih shodih pred volitvami v kon-stituante vedoma izgovorilo neresnice iz ust: Mermolje, Drofenika in Ureka je našina čitateljem znano več kakor dovolj. Neresnico na jeziku in v de-ja-nju pa so ponesli samostojni poslanci tudi v beograjsko konstituante, kjer so jo javno prodali in s tem pritisnili — svoji stranki kot njeni lažnjavi vodite-lji pečat neresnice, da se razumemo, — laži.

Kako je n. pr. poslanec Drofenik na ogaben način klevetal čez našo du-hovščino v konstituanti. Dva naša gg-župnika, napadena od njega v zbor-nici, sta mu javno v listih s svojim podpisom očitala, da je lagal pred ce-lotno zbornico. Na te izjave o vedoma izrečeni neresnici g. Drofenik molči in z molkom priznava, da je javni zasto-pnik vedoma izgovorjene neresnice.

G. Urek je napisal in nagromadil v „Kmet. listu“ s svojim podpisom toliko laži in klevet čez naše poslance, da se njemu samemu gabi. Ker smo mu ovrgli njegove lažnjive trditve, ni dal svojega premoženja, ne svoje volje glave, kakor je poprej obetal, ampak še napisal za svoj list par psovč in sedaj misli, da sta njegova laž in za-vedna neresnica oprani. Pa saj ravno o Ureku smo pisali, pa se tudi zunaj po kmetih govori in sliši pregovor: — Lažeš kakor Urek!

Samostojni poslanec Kirbiš iz Pre-pol ve, da ni izvoljen in kljub tej za-vednosti vleče iz žepov davkopladeval-cev poslanske dijete. Ali ni to lopov-ščina vseh lopovščin, ako kedo ve, da vleče plačo, katere mu ne pristaja in katere ne zasluži. Ravno kar omenje-no izkoriščanje nezasluzene plače iz državne blagajne bi morali obsoditi na vsakem človeku, kaj še le na zastop-niku ljudstva — poslanou!

Vendar gospodje: Drofenik, Urek in Kirbiš so politični priganjači, ki se radi korita zaganjajo v razne grme, kamor jih našojuje duševni voditelj Sa-mostojne, g. prof. dr. Vošnjak.

Kakšna družina, takšen gospodar, to velja tudi o Samostojni. Vošnjakovi hlapci so agenti neresnice in njemu samemu kot duševnemu gospodarju ce-lotno SKS so njegovi kolegi — 26 vse-učilišnih profesorjev — javno v listih z izjavo pritisnili pečat, da je vedo-ma v zbornici o dveh svojih kolegih-yseučilišnih profesorjih izrekel neres-nico.

Lr. Vošnjaka nista postavila na javno v parlamentu izrečeno laž naš „Gospodar“ ali „Straža“, ne kak žup-nik, ampak njegovi lastni stanovski ko-legi — vseučilišni profesorji, ki so vendar merodajni za vso našo sloven-ske javnost.

Kako sodbo si pač moramo ustva-riti o stranki, ako je njen duševni ata ožigosan kot človek, ki vedoma govori neresnico, a je bivši predsednik klu-ba samostojnih kmetov, dokumentiran neresnicoljub in ako se govori o pod-predsedniku konstituante: Lažeš ka-kor Urek! Stranka, ki ima za svoje voditelje na sramotilni kamen vedoma izgovorjene neresnice postavljene vo-ditelje, je tudi stranka brez resnice, ali stranka — laži.

Zvonimo prej, ker po toči bo prepozno!

(Dopis iz Koroške.)

V naši mladi državi nas je že večkrat presenetila novica o kakšni ne-

sreči, ki nas je doletela nenadoma, a a vendar ne brez vsake krivde. Pomislimo je na izid glasovanja na Koroškem, na vsestransko jadikovanje in natolevanje o krivdi radi njega, ki je nastalo, a žalibog prepoznano.

Pisali so vsi časopisi o tem nekaj tednov, ali kmalu je zopet potihnilo — vse. Le tujatam se še je čital kakšen opomnik nekaterih narodnih društev v Mežiški dolini ali posameznih Korošcev izgubljena plebiscitne cone jugoslovanske vladi, da naj nikar ne pozabi svojih obljub, danih po svojem za stopniku g. Jovanoviču, prilikom predaje rodne zemlje Koroške tujcem.

V kratkem času pa je javnost obmolnila, kakor da se nismo dovolj izgubili in da je mogoče še več slovanske zemlje žrtvovati, ker še ni končno določena meja na Koroškem, in to v Mežiški dolini, ki jo še imamo v naši posesti.

Nikdo ne pomisli, koliko zahtevamo, če hočemo, da naj domačini omenjenega kraja ter Spodnjega Dravograda z okolico na Koroškem imajo toliko narodne zavednosti kljub staroavstrijske nasilne germanizacije, da bi vztrajali na tem, da ostanejo v naši državi, akopprav se ta ne briga za nje, ter jim ne nadoknadi po dolgih dveh letih škodo, ki jim je nastala vsled vojaških dogodkov leta 1918-19 na Koroškem. Naša država jih pušča na dolgovih in leži v času, ki jih nemški agitatorji ravno s tem vabijo in slepijo, da se jim v Avstriji poplača vse ter da se jim izpolnijo vse obljube, kakor so to storili za časa plebiscita, kar je bilo čitati v „Kärntner Landsmannschaft“ od 5. X. 1920 na strani 3 pod ročko 8 članka „Zehn neue Gebote für die Zone A.“

Ze pred dvema letoma se je cenila škoda, povzročena po vojaških dogodkih, ki znaša pri posamezniku več stih sicer ogromno svoto, v celem pa za državo primeroma mal znesek par milijonov K, radi katerega zneska pač ne bi bilo vredno sramotiti državo pred tujci radi omalovaženja danih obljub.

Zarje v vsi resnobo opominjamo vse državne činitele brez ozira na strankarsko pripadnost, da se to že v najkrajšem času popravi, ker gre za rešitev in dobrobit naroda in za ugled države.

Poročilo iz Gorice.

Gorica, 5. julija 1921.

Vsi naši poslanci so se vrnili iz Rima razen poslanca Ščeka, ki ima še opravila v raznih zadevah in se baje tudi povrne v kratkem, da se bo vršil večji shod za ljudstvo.

Neki uradnik nam je pripovedoval, da je že prišel na pošto strog ukaz, da morajo, pod kaznijo, redno dostavljati slovenske in hrvatske liste; radi nerednega dostavljanja se je bil pritožiti poslanec Šček.

Tukajšnje kroge je nekoliko onevoljil „Narodov“ članek, v katerem vidi pisec med jugosl. poslanci dve struji (Ščekova in Wilfanova), dasi sta oba poslance govorila eno in isto: obsojala sta italijanski režim v zasedenem ozemlju, le taktiko sta zavzela vsak svojo in to je pač poslancem dovoljeno. Italijani so Ščeka hvalili le hipno, danes so ga listi dobro pogodili, imenovali so ga „prebrisanega duhovnika“, — „ki počasi servira proti italijanskega likerja“ in da je v resnici bolj nevaran kot Wilfan. Naše ljudstvo ima zaupanje do obeh poslancev, ker je oba poslance volilo, oba razume in ne vidi in neče nobenih strank in struj, o katerih morda sanjajo kje izven tega volilnega okoliša. Ni prav, da se stvari, ki jih ni, razpravijo celo izven meje, zahrbtno.

Zanimivo je, da je za praznik sv. Cirila in Metoda oblast prepevedala veselice, petje, predavanja in sploh kakršnokoli proslavo. Pač pa je dovoljeno iti k maši. Niso pa mogli prepovedati kresov. Se na Kalvariji pri Gorici je gorič mogočen kres in govoril Italijanom v bok, da so na tej zemlji Slovani.

Zadnje čase razburja našo javnost dejstvo, da so ukinili slovensko poročilo. Izmed mnogo poročnikov je samo 9 Slovencev, da ne morejo sestaviti celotne slovenske porotne klopč. To je krivica. Naši ljudje se ne morejo braniti v svojem jeziku. Sojeni so in obsojeni v italijanščini.

Naši odvetniki so že parkrat protestirali proti temu; na sodišču so se že godili pravi škandali. Zadeva pojde v Rim.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Beograjska absolutistična vlada si skuša zase kovati kapital iz komunističnega atentata. — Vlada bo sedaj skušala z vsi silo zvaliti vse na komuniste in na opozicijonalce, da bi samo prikrila pred javnostjo svoj absolutizem.

Prisego Jugoslov. kluba na novo ustavo moramo razložiti javnosti v tem smislu, da je Jugoslov. klub prisegel na ustav s pridržkom revizije raznih členov in je prisegel tudi radi tega, da je prišel v finančni in v odbor za poslovnik, kjer bo lahko kontroliral zakulisno početje vladinovec.

Kranjsko okrožje dobira radikalnega kraljevega namestnika v osebi praškega poslanika Ivana Hribarja, kateremu bode sledil v praškem poslaništvu „resnicoljubni“ dr. Vošnjak. Kandidatom za zagrebško kraljevo namestništvo se imenujejo: dr. Angeličević, Juraj Demetrovič, bivši ban Mihalovič, dr. Bošnjak in dr. Gavrančič.

CEHOSLOVASKA.

V Čehoslovaški vladi se sedaj v nekaterih občinah vrše očinske volitve, v drugih občinah se pa bodo vršile v jeseni. Značilno pri teh volitvah je, da je začelo ljudstvo kazati hrbet brezverskim liberalcem in komunistom, kar je opažati zlasti v manjših mestih, kjer prihajajo na povržje treznejši možje in možje odločne katoliškega prepričanja. Izid volitev vzbuja v liberalnih listih veliko bojazen, kajti liberalni listi pozivljajo vlado, da nekaj ukrene proti temu preobratu.

TURCIJA.

Malcazijsko vprašanje je trenutno zainteresiralo razne države, predvsem pa Anglijo. Grki so pričeli z ofenzivo proti kemalistom. Iz poročil, ki jih dobivamo, pa je razvidno, da se nahajajo Grki v slabi, skrajno slabi situaciji. Kemalisti prodirajo polagoma, a stalno, med Grki pa vlada strah pred porazom. „Daily Mail“ poroča, da so v krogih oficijelne Anglije odločno zoper vsak poizkus, pomagati kemalistom v Carigradu. Italija, Rumunija, Čehoslovaška in Jugoslavija bodo baje sklenile dogovor, da nastopijo takoj proti Bolgariji, ako bi v Traciji sodelovala s Turki. — Misel, da naj Rumunija odpošlje svoje čete v Carigrad, so sprožili antantni krogi v Carigradu. Gre za nujno vzdrževanje miru in reda. — Iz poročila, po katerem se na haja grška armada v bližini Brusse v popoldnem razpadu, je razvidna vsa brezuspešnost grškega pohoda proti kemalistom.

IRSKA.

V Dublinu se vršijo te dni važna pogajanja za neodvisnost Irske. Pogajanja vodi voditelj irske republike De Valera v družbi štirih predstaviteljev irskih angleških unionistov. Doslej je radi neodvisnosti Irske beležiti samo delne uspehe.

Politična poročila.

P kriza v demokratski stranki „Narodna Politika“ poroča iz Beograda: V zadnji seji demokratskega kluba je prišlo do ostrih spopadov med obema taboroma demokratske stranke. Seja je bila zelo burna, ker je levica pod vodstvom poslanca Andjevića brezpogojno zahtevala, da se revidira strankin program, ki je kapitalističen in nedemokatičen. Korrrektura programa bi se imele izvesti v smeri seljaške politike. Po dolgem upiranju od strani desnice, je levica, da bi ne prišlo do razkola, pristala na izmenjavo programa. V to svrhu so izbrali poseben odbor. Kljub temu pa se računa, da omenjena akcija ne bo uspela, ker so demokraci, pogazivši vsa svoja načela, izgubili med narodom ves kredit.

P kako bodo revidirali demokraci svoj program? Sredi avgusta se bo

vršil glavni kongres demokratske stranke in pri tej priliki bodo demokracije tudi zopet enkrat revidirali svoj program. V tej reviziji bodo zopet postopali po svoji demokratski poštenosti — iz programa zemljoradnikov bodo pofatili nekaj točk in jih porinili med med svojo programno šaro. Ali bo pa otela ta revizija demokratsko stanko pred politično smrtjo? Slovenske policajdemokracije gotovo ne!

P Italijansko vlado je sestavil Bonomi takole: predsedstvo in notranje zadeve Bonomi; zunanje zadeve: De Nava (liberalec); vojna: Gasparotto (socialni demokrat); mornarica: Kodino (pristaš italijanske ljudske stranke); finance: Mauri (italj. ljudska); javna dela: De Vito (liberalec); kmetije: Di Scala; pravda: Tovini (italj. ljudska stranka); industrija: Bellotti (liberalec); poljedelstvo: Torre (liberalni demokrat); pošta in brzjav: Porzio (liberalni demokrat); delo: senator Albiatori; nove pokrajine: Raineri (liberalni demokrat). Glede zunanjšega ministrstva se ni gotovo, da bo Jodeljeno poslancu De Nava, ker obstaja možnost, da zasede to važno mesto vašingtonski poslanik, senator R. Ricci.

P Imenovanje državnih podtajnikov v Italiji. Dne 5. t. m. se je sestel ministrijski svet, ki je imenoval podtajnike. Zbornica se snide, kot poroča „Tribuna“, dne 20. julija. Pri seji so bili navzoči vsi ministri. Tudi marki della Torretta se je že vrnil v Rim.

Dnevne vesti.

d Sprememba naše telefonske številke. S 1. julijem ima uredništvo „Straže“ in „Slov. Gospodarja“ telefon številke 113. Štev. 220 je odpadla. — Na številki 113 se pokliče tudi Tajništvo SLS v Mariboru.

d „Slov. Narod“ in farizejstvo. Brez klevetanja liberalcev ne more živeti, brez skrajne inkonkvence ne nastopiti, zato je „Slov. Narod“ proti slov. duhovščini objavil zopet ostuden napad, podprt z obrekovanji in neresnicami. Vprašamo gg.: Koliko ljubljanskih liberalnih voditeljev, starih in mladov je bilo zaprtih zaradi narodne zavednosti in narodnega prosvetnega dela? Na deset šljajerskih duhovnikov ne pride niti eden. Koliko vojnih srebrnih, zlatih in „signum“ ste imeli organizatorji „Sokolov“ in liberalni mladini in starini? Koliko govornikov so poslali od maja 1917 pa do oktobra 1918, da bi si upali propagirati jugoslovansko idejo? Tipično je, da je najbolj liberalna banka „Ljubljanska kreditna banka“, kjer imajo besedo le liberalni voditelji, narodnost poudarjajo tako, da je svoj prvotno slovenski napis izpremenila v slov.-nemškega! Smrad in gniloba v narodnem življenju sta bili poprej, smrad in gniloba ste sedaj, a vaši bralci morajo biti strašni tepci, ker čitajo v vašem listu, enkrat slavospeve, kako našo narodno idejo na Koroškem in Primorskem držijo po koncu le duhovniki, drugi pa z liberalno slastjo požirajo obrekovanja in klevete nad duhovništvo.

d Intrige slovenskih demokratov. Ljubljanski demokrat je udarec, ki so ga dobili pri županski volitvi, zelo neprijeten. Kakor je javnosti najbrž že znano, vlada se dosedaj ni potrdila — vsled liberalnih spletkarij — novega župana. „Jugoslavija“ objavlja značilno izjavo voditelja mladoliberalnih pefelinov okoli „Jutra“, g. poverjenika Ribnikarja, ki je rekel: „Županstva v Ljubljani ne smemo izgubiti in naj stane kar hoče in če upostavimo s Peskom vred tudi svoje lastne ljudi!“ Ker so demokratski zaupniki za Ljubljano v seji načelnstva dne 6. t. m. sklenili, da se priporoči vladi potrditev novega župana, nam Ribnikarjeva izjava daje prav zanimivo sliko o disciplini jedesarjev. Peska hočejo mladini ugonočiti. Na ta način — tako vsaj upajo — bi pridobili narodne socialiste in socialne demokrate in bi pri eventuelni novi volitvi prodrli z demokratskim kandidatom za županski stolček. Pravijo, da se liberalci strašno motijo.

d „Lepega“ poslanika dobi Praga iz naše kraljevine v osebi SKS dr. Vošnjaka. Demokratsko časopisje posveča že kot pakt, da bo stiščal Pašič slov. radikalna poslanika Hribarja na prestol

ljubljanskega kraljevega namestnika. Hribarjevim naslednikom se že imenuje dr. Vošnjak, ki je od svojih vseučilišnih kolegov dokumentiran neresnicoljub. To bodo Čehi gledali, ko jim bomo poslali v Prago moža, ki vedoma govori neresnico.

d Kmetjska obsodba nad izdajstvom narodnega poslanca. Nedavno smo poročali, da so zemljoradniški poslanci (Avramovičeva skupina) pretepli poslanca Nikolo Divljana, ker je prestopil v klub „slovenskih samostanih seljaka“ ter glasoval z njimi za ustavo. Dodatno k temu pa poroča list „Obzor“ iz Sarajeva: „Danes, 4. t. m. je prispela v Sarajevo deputacija kmetjskih volilcev ter zahtevala, da poslanec Nikola Divljan takoj odloži svoj mandat.“ — To je obsodba priprostih seljakov nad izdajstvom narodnega poslanca, ki je glasoval za protikmetjsko, bankokratsko in proti socialno ustavo. Upamo, da bodo vzhledu srbskih in hrvatskih seljakov sledil tudi slovenski samostojni kmetje.

d Večerja in kolo za ustavno glasovanje. „Kmetijski list“ konstatira, da sta Pucelj in Urek dobro večerjali po sprejetju ustave na dvoru. Dobro tek, sta si gotovo veliko privoščila pri Pucelj-Urekovi res čisto samostojni obilnosti. Drugi da pa so vsi samostojni poslanci, po poročilu „Kmetijskega lista“ plesali kolo pri zopetni slavotni večerji. Samostojni zastopnik kmetjskih koristi v Beogradu opulentno večerjajo na državne stroške in plešejo, doma kmetje garajo in plačujejo davke, da je jo! — Eden obilno je in pleše, drugi ga pa redi in plačuje! Taka je samostojna politika v praksi!

d Javna tajnost je, da se pripravlja žurnalistični starosta „Naroda“ in likvidacija in bi potem iz „Naroda“ in „Jutra“ se ustvarilo eno glasilo za slovensko policajdemokracijo. Znaki „Narodove“ smrti so smrt in beg njegovih dolgoletnih urednikov. Regutem bodo zapeli „Narodu“ na obdobjem zboru Narodne tiskarne. Posmrtnico od kolegijne „Straže“ „Narodu“ zagotavljamo, čeravno bo počival v groba tmini.

d „Jutra“ in „Narod“ se bosta strnila in spojila v „Pondeljek“, kar bo res najbolj odgovarjalo njuni duševno moralni kakovosti.

d Ze zopet iz učiteljskih krogov. Dne 7. julija je zborovalo v Mariboru učiteljsko mariborskega okraja. K predavanju o Solških vrtovih je pripomnil med drugimi neokusnimi izvajanje nadučitelj R. sledeče: „Sv. Benedikt je deloval najprej na to, da so dobile župnije kmetije. Vsled tega je pridobil zaslobo pri duhovnikih in na ta način je bilo mogoče, da so duhovniki delovali na to, da so pridobili Benediktinci še večje kmetije. Tudi mi bomo lahko postali svetniki, ker Benedikt je postal le zato svetnik, ker je pripravil svojemu redu toliko posestev. Država naj da kmetije Soljam, da bodo učitelji lahko vzgajali mladino v kmetijstvu, ne pa župnikom, ki kmetije ne rabijo.“ — Gosp. nadučitelj je namreč trdil, da vrtovi ne zadostujejo nalogi šole, temveč bi morala še imeti vsaka šola še majhno kmetijo. Pripomnimo: Občine imajo že itak na ramenih velikanski balast — stroške za šole — k temu še pa kmetije! No, to bi seveda občane veselilo, ki bi plačevali in g. nadučitelj bi pa se smejal, rekoč: „lepa plača in dohodek iz kmetije — juh, se dam za litrček!“

d Odbor pevskega društva „Območje“ in St. Ilju je poslal v mariborski listič „Tabor“ dopis, ki naravnost žali nas šentiljske Slovence. Dopisnikom tudi ni ljubo, da je ostala med slovenskimi posestniki stara slovenska navada, da se večkrat snidemo v domači družbi in se v svojih domovih s prijatelji poveselimo. „Olikan“ (?!) „Taborov“ dopisnik (dopisniki!) imenuje to staroslovensko gostoljubje „požrtija.“ Vprašam gospode, posebno g. Sardoda, ali bode mogoče treba iti v bodoče k kakemu liberalnemu učitelju ali financerju po dovoljenje, če bomo prijatelji šli v gorco ali v klet? Noben slovenski šentiljan vas ne boče vprašati, koga in kedaj ga bo vabil k sebi v goste. Pri Svabih pa si uredite svoje „dirindaje“, kakor si boste. Mirko Bauman.

d. Politika) fantini na celjski realni gimnaziji so sklenili izzivalno resolucijo glede uvedbe slovenskega obrednega jezika ter jo vposlali na „nerodajno mesto“. Resolucijo je obelodanila „Nova Doba“. Z liberalizmom otrovani dijaki te izjave globoke aise podpisali pod vplivom globoke vernosti, oziroma skrbi za procvit in razširjevanje verskih čustev, marveč z prozorne kljubovalnosti proti vse-mu, kar je s katolicizmom v zvezi. Kakor znano, je jugoslovanski episkopat v Rimu tozirnito itak veliko do-segei. Epistola in evangelij se bosta pri sv. maši čitala v živem jeziku, to-rej v slovensčini. Drugi obredi, ka-kor n. pr. podeljevanje sv. zakramen-tov, pa se bodo povsem naravno vrši-li v latinškem jeziku. Izjava celjske študentske organizacije je plod esotiranih in s-peroiznim liberalizmom zasoljenih nozgatov.

d. Ormoški svečarji. Zato, da ni-smo smeli voliti, smo svetili dne 30. junija zvečer po naročilu župana, ne, Grivec je naročil, župan se je držal le samo discipline. Grivec je tudi prev-zel službo drugega občinskega policia-ja, ruka! je na koleso po mestu sem-antja s „pleibusom“ v roki, zapisal je vsakogar, ki ni ali pa le premalo sve-til. Poem je hodil v spremstvu višjih demokratov (imena ne izdamo, bojimo se maščevanja) po mestu gor in dol, gledali so tako oblastno, da so se nam že skoro hlače tresle. Se pač vsak boji za svoj „ubi kruhek, posebno sedaj, ko nas vladajo policajdemokrati. Lepo smo svetili, zato smo prišli pri naših demokratih v milost, priznati nam ho-žejo v bodoče volilno pravico, mi pa smo pripravljeni, njim še lepše svet-ti, ko dobimo zopet volitve, to svečano obljubljam kot udani in za vse hva-ležni nevolilci-meščani.

d. Ormoški dr. Lašič se je dal za-dnju nedeljo pri cerkvi vsem lepo za-livaliti kl so ga do sedaj podpirali in mu napolnili žepo. Za slovo je še po-prosil, da bi mu nosili kmetije svoje groše tudi v Maribor. Pa je zašumelo med ljudstvom kot v gozdu drevesa, kahtar „li maja vigar in glasno so zve-nete besede kmetov: „Nikdar več! Ad-tje M'kko!“

d. Ljubljanski učiteljski pevski zbor priredi v Ljutomeru v torek 12. t. m. na svoji turneji (60 članov) velezanimiv koncert z mnogobrojnim sporedom in sicer v dvorani g. Stermana. Začetek točno ob 8. uri. Potrudite se v obilnem številu, da pokažemo, kako vemo ceniti glasbeno umetnost.

d. Lev na komuniste. Preiskave proti napadalcem na prestolonasled-nika in proti osebam, ki so v zvezi s tem napadom, se z vso vnemo vršijo takorekoč noč in dan. Vsak dan pri-nese nova razkritja. Dognalo se je, da sta v zvezi z zarotniki še tudi Marinkovič in Juha, ki sta pa še isto noč pobegnila iz Beograda, bržčas v Avstrijo ali na Madžarsko. Za obema je bila izdana tiralica z zahtevo, da se ju izroči naši državi. Nadalje je policija dognala, da je imel Marinko-vič v Beogradu neko ljubinko Elviro, stare 25 let, katero je v vojni uporab-

ljalo madžarske ministarstvo za spijo-nažo. Smatra se, da je ta ženska pre-skrbela Marinkoviču bombe, odkod, se pa ni dognano, vsekakor jih je do-bil Marinkovič od nje in jih izročil Ovakiju, ki je bil glavni komunistič-ni skladiščenik za orožje. Policija je izdala tiralico za Elviro. V Novem Sadu so zaprli krojača Palečko, ki je pri zaslišanju potrdil vse, kar so trdili njegovi v Beogradu zaprti tova-riši, zlasti, da je bil Nikola Kovače-vič edini za to, da se komunizem iz-vede z vsem nasiljem. Končno je še tudi potrdil, da se naj napad na pre-stolonaslednika izvrši v imenu vseh štirih zaprtih poslancev. V Ljubljani je pa bil v soboto zvečer dne 3. julija aretiran v Zagrebu rojeni čevljar Mi-loš Zlutar, ki je pobegnil iz Novega Sada. Policija je ugotovila, da je bil aretiraneec v tesni zvezi z zarotniki. Ženo in hčerko je nameraval pobe-gniti v Ameriko. V Beogradu zaprte komunistične poslance bodo zagovar-jali trije odvetniki in sicer Grebenac, Popović in Jovanović, ki so proti are-taciji teh poslancev vložili ugovor. Zagovorniki aretiranih poslancev, ki zaikajo vsako sokrivdo pri napadu na prestolonaslednika, so tudi podali ugovor, ker se zaprti poslanci v za-porih mučijo, da bi tako prisiljeni priznali, česar so obdolženi.

d. Vodja naših komunistov — ne-varno obolel. Belgrajski listi javljajo, da je dr. Sima Marković, ki je vodil jugoslovansko komunistično deputacijo na kongres III. internacionale v Mos-kvo, nevarno obolel. Prehladil se je na potu in pri tem zadobil vnetje v pljučih. Zdravniki zatrjujejo, da ni u-panja, da bi okreval, ker je bolezen uničila ves njegov organizem. Zdra-vijo ga najboljši ruski zdravniki. Dr. Sima Marković je v našem parlamen-tarnem življenju znan kot resen in vi-soko naobražen politik širokega ob-zorja.

d. Pred marib. poroto so se pred-dnevno zagovarjali zaradi vloma v trgovino Worscheta v Gosposki ulici v Mariboru Josip Kovačič, Adolf Steinbach in Jodl, glavni krivec A-branšek je nekam pobegnil. Vsi trije so bili obsojeni na 18 mesecev težke ječe. Zaradi drzne tatvine je bil ob-sojen 20letni Leopold Konečnik na-eno leto težke ječe, ker je oktobra lanskega leta ponoči ukradel kobiljo iz hleva Himelreicha v Radencih. Pred isto poroto so je zaradi tatvine zagovarjal morilec Anton Maček, ki je leta 1919 umoril neko ženo in bil od divizijskega sodišča obsojen na vešala, a bil pomiloščen na 20letno ječo. Ob prvratu so ga spustili iz Möllersdorfa, kjer je bil zaprt. Od tiste dobe se je klatil po svetu ter kradel vse, do česar je le mogel priti. Porota mu je prisodila 7 let težke je-če, njegovega pomočnika Senekoviča mladega pijanca, so pa obsodili na 18 mesecev težke ječe.

d. Prosveta — monopol centralistov? Zadnji »Balkan« se je silno razklju-til nad »predznostjo« »Hrv. Katoličkog Narod-nog Saveza u Zagrebu«, ki je osnoval posebni vojaški odsek, ki naj bi skrbel za širjenje prosvete med katoliškimi

mladeniči — vojaki. Črno-rumena Av-strija ni branila prosvetnim organizaci-jam umstvenih stikov s člani, ki so služili v vojski, pri nas pa se najdejo ljudje, katerim je versko-prosvetna akcija trn v peti. Zalostno!

d. Avstrija v dolgovih. Pred ne-davno je avstrijski finančni minister iz-javil v zbornici, da znašajo avstrijski državni izdatki 99 milijard, a dohodki samo 48 milijard, primanjkljaj znaša torej 51 milijard. Dne 15. junija je krožilo v Avstriji v prometu za 48 milijard pa-pirnatih bankovcev. Obupne razmere, o katerih se splošno sodi, da ni za nje nobenega leka.

d. Sveto pismo v filmu. Nedavno so v Londonu predstavili publiki pre-krasen film z motivi iz svetega pisma. Angleška kritika se je o filmu zelo pohvalno izrazila. Osobito lepa je baje epizoda »Salamon in Sulamitka«. Uvod filma tvori stvarstvo sveta. Najefektnejši del filma pa je propast Sodome in Gom-more. Med ostalimi senzacijami briljira tudi scena, v kateri se pretvarja Lotova žena v kip iz soli.

d. Vrednost ruskih bankovcev. Do boljševiskega preobrata je krožilo v prometu v Rusiji za 22 milijard rubljev. Po uradnem ruskem poročilu se je do 1. aprila t. l. natiskalo v tej nesrečni državi papirnatih bankovcev za 1168 milijard rubljev, vsled česar je padla vrednost ruskih papirnatih bankovcev na ničlo. Po poročilu angleških listov so te grozne številke oznanjevalke bližnje popolne propasti ruskega boljševiskega gospodarstva.

g. Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 146-50—147 naših kron. Za 100 nemških mark je plačati 212—214, za 100 avstrijskih kron 20-30—20-50, za 100 čehoslovaških kron 205—207 in za 100 laških lir 732—737 jugoslovanskih kron.

Iz Ptujja.

pt Iz ptujškega pašalika. Dežel-na vlada v Slovenijo je razveljavila občinske volitve v Pobrežju pri Ptu-ju, ker je volilni komisar med 12. in 13. uro kljub ugovoru člana Slovensk ljudske stranke prekinil glasovanje, le da je mogel pohiteti si gasiti svojo silno žejo. Radovedni smo, bo li ptujski okrajni glavar vnovič imeno-val nemškutarja Drewensohegga in Hauptmana za člane volilne komisije, ki nočeta poznati nobene postave, kajti okrajni glavar dr. Pirkmajer je velik osebni prijatelj teh obeh moža-kaarjev, saj tako se bahata ta dva nemškutarja, zlasti zloglasni Dre-wensoheg, ki se sedaj podpiše z seh in tremj-g. O tem značilnem prija-teljstvu ob drugi priliki več.

pt Zanimiva kazenska pravda. Znani nemškutarjski gostilničar Van-ko Pernat pri Sv. Vidu niže Ptujja je tožil po svojem odvetniku neko vini-čarko, ki ga je obdolžila tatvine tesa v graščinskem gozdu. Dne 1. julija t. l. bi se bila morala vršiti kazenska razprava pri pujskem okrajnem so-dišču. Toda glej! K razpravi ni bilo ne Pernata in tudi ne njegovega za-stopnika, vsled česar je sodnik opro-stil viničarko ter obsodil Pernata na

povrnitev vseh stroškov. S to obsod-bo je torej sodišče potrdilo tatvino.

Iz Maribora.

d O agrarni reformi in o razmer-ju „pravega demokratizma“ do social-izma je predaval prof. Voglar v po-litičnem klubu JDS. Tako poroča „Ta-bor.“ — G. profesor, ne smešite se! Agrarna reforma in policajdemokraci-ja sta dva, popolnoma si nasprotujo-ča pojma in ne moreta nuditi tvarine za predavanja v JDSarskih krožkih. Kot dokaz naj Vam služi „demokraci-za“ rešitev tega problema v Bosni — kjer muslimanski begovi in age odvze-majo na račun mešetarije z demokrat-sko-radikalno koalicijo ubogim selja-kom zemljo, poljske pridelke ter jih ti-rajajo z rodne grude. Isto je s „pravim demokratizmom“, ki se sklada s poli-cajdemokracijo približno tako, kakor mi in gospodje okoli „Tabora.“ Da, da med načeli in dejanji je pač velikaa-sko brezno... Z izgovarjanjem be-sede „socializem“ pa uganjate narav-nost blasemične orgije. S časom boste izpregledali, da fraze, zaokrožene tudi v najboljših predavanjih, marib, prebivalstva ne bodo več ganile. Pač pa Vam svetujemo, da se pripravite za bodočo predavanje na zanimivi pred-met: „Stanovanjska reforma v Mari-boru.“ Morda se znajdejo hvaležni po-slušalci?! Ali ne?

d. G. starosta dr. Vlado Sernea je v pomanjkanju pisarniškijh poslov predaval minuli pondeljek mariborski akademski omladini in med drugimi izhrestal besede: „Sokolstvo je važ-na politična organizacija“. (Tabor, 8. julija 1921.) Dostej je mariborski Sokol tajil, da ne bazira na politiki, ampak telesni gimnastici. Besede o demokratski politiki Sokola priporo-čamo NSS v preudarek. G. starosta jo pač polomijo pri vsakem javnem nastopu, ker se preveč bratijo s ko-legom zmernih zmahnoti dr. Lipol-dom in — Voglarjem...

d. Hvala Bogu, da je mir. Vso pomlad in poletje ni bilo miru po ve-čerih v Gornji Gosposki ulici. Pozno večer je namreč odhajal ženski so-kolski naraščaj ne vem kam. Bilo je smejanja, vika in krika dovolj. Isto ob nedeljah popoldne, celo neokusno. Mislim sem si, no vi stariši, ali imate skrbi za otroke. Čudno se mi zdi, da imamo mir že en teden. Toda za-kaj? Slišal sem, da je šel vaditelj te-ga naraščaja učitelj Lavrentič na počitnice. Bog daj, da bi ostal dolgo na počitnicah; starišem pa svetuje-mo, vprašajte otroke, koliko in kaj so se naučili in dekleta obdržite doma, če vam je vzgoja na srou.

d. Realka v Mariboru poroča: V šolskem letu 1920-21 se je vpisalo 440 učencev in učenk (lari 440), ob sklepu leta jih je še ostalo 412. Med temi je bilo 377 rednih in 8 zasebnih učencev in 27 hospitantk. Z odliko sposobnih je bilo 35 učencev in učenk (= 8.5%), sposobnih 219 (= 53.6%), nesposobnih 81 (= 19.7%), ponavljalni izpit iz ene-ga predmeta v septembru je dovoljen 57 učencem (= 13.8%) in brez redov-

Belo zlato.

Zgodba s Pohorja. — Napisal J. T.

(Dalje.)

„Gospod Gornik, pa tudi vi osta-nite pri nas! Mokri ste kakor jaz!“ ga je vabila Anica.

„Hvala! Utrjen sem, naglo bodem stopil in segel se bom po potu!“

Rač bi bil ostal na lepem Aniči-nem domu, pa nasršeni pogledi stare-ga Smrekarja mu niso ugajali in ker ga tudi ni zadrževal, se je prav hitro poslovil.

Smrekar pa je dejal svoji hčeri: „Kako moreš privleči tega bajtar-skega, ponesrečenega študenta tu sem gori k nam? Kaj bi rekli ljudje, kaj bi rekli Miha, če bi vaju bil srečal!“

„Oče!“ se je užalostila Anica, — „rešil mi je morebiti življenje — a še zahvaliti ste niste!“

„Pačal ga bom za njegov trud — sem gori pa ne sme več! Miha bi bil tudi!“

Anica je morala v posteljo. Mati je prihitela z njivo in ji kuhala vino in vroče čaj, dekleta pa je zajekalo v belo hazično, samo ni vedelo zakaj.

II.

Dva dni pozneje je inženjer Ani zopet stopal po strmi gozdni poti nav-zdol v sotesko.

Rad je zahajal k „mlinu“, kakor so pravili tistemu kraju, ker je tamle stal pred davnimi časi mlin Smrekar-jevih pradedov. Dragi spomini na nje-govo ljubljeno rajno mater so se zanj vezali na to mesto. Kolikokrat sta šla toč mimo in greoč posedala na skali. In mati mu je pripovedovala ljubke pripovedke o planinski vili. Že marsi-komu, mu je pravila, se je tukaj pri „mlinu“ prikazala, sedaj v podobi stare ženske, drugič kot mlado deklet, in mu prerokovala srečo ali nesrečo v življenju. Tudi o svojem pradedu, o enem, ki se je priženil od Smrekarjev in Gorniku, mu je vedela pripovedova-ti, da je vila njemu in njegovemu ro-du napovedala srečo in bogastvo. In mlademu Drečjku so žarele sanjave oč-i, tiho je poslušal in napeto je gle-dal v peneče se valove in v temni gozd-nastran potoka, kedaj se bo pokazala lepa vila — —.

Dolgoletna tujina je izpodrinila te otroško povestice, toda skalnati sotes-

ki je ostal čar ljubkih mladostnih spo-minov.

Danes pa je vlekel Andreja tje k „mlinu“ še tudi drug spomin, spomin na temnozlato glavico, ki jo je onidan držal v naročju —. Anica Smrekarje-va je naredila nanj koj prvi dan glo-bok vtis in neprestano je mislil nanjo. „Ako še planinska vila ni umrla, bi se pa zares spodobilo, da mi naklo-ni Anica za nevesto!“ se je nasmeh-nil, ko se je spuščal po stezici proti potoku. Varno je skočil po opolzkih skalah preko vode, si poiskal senčnat prostor, legel ter sanjal o vilah, o Anici, o svoji bodočnosti. — —.

Kamenje je pritrkljalo po poti, ki je vodila od ceste doli k potoku — in gibena noga je priskakljala po strmih.

Andrej se je zravnal, pogledal in skoraj ni mogel verjeti — Anica je bila.

„Gospodična — vi tukaj? Ali ho-čete še enkrat poskusiti nevarni pre-hod in prisilno kopel?“

Zadržega ji je šinila v lice. „O ne! Ne bom več hodila toč čez vodo! V mlinu spodaj sem bila“, po-kazala je navzdol po potoku, kjer se

sedanji Smrekarji imeli svoj mlin, „pa-me je radovednost gnala in prišla še sem enkrat pogledat na kraj svoje ne-sreče. Res nisem vedela, da ste vi tu-kaj“, je zardela.

„Jaz tudi nisem mislil, da bi vas še kdaj srečal tukaj. Pa usoda je ne-izprosna, kakor vidite“, se je pošalil.

Anica je zamišljena gledala mesto, kjer je bila skoraj utonila, nato pa se je v zadregi obrnila k Andreju.

„Prositi vas moram še odpuščan-ja, gospod Gornik! Moj oče — tako so osornj! — Besedice vam niso rekli v zahvalo — —!“

„Gospodična, pustiva to! Pohlep po hvali je po mojem mnenju zelo ne-prakčno čustvo! Ako sedajle mala pokramljuje z menoj, mi bo to zares najlepše plačilo za tisto malenkost!“

Sedla je na skalo blizu njega.

Tudi danes je bila belo oblečena, toda priprosto. Robec je nosila, ki ji je pa zdrknil z glave in se ji ljubko-ovijal krog vratu. Njeni svetli kostan-jevi laže so se ji zalesketali v solne-nih žarkih, kadarkoli je krenila malo z glavo.

(Dalje prihodnjic.)

jih je ostalo 10 (— 2.4%). Ustni zre-

d Svetovalstvena zbornica na mariborskem sodišču je sklenila, da novinar Franjo Pirc pri znanih mariborskih pobijalnih izgredih ni hujskal k izgredom, njegov govor ni imel hujskajočega značaja, marveč je govoril pomirjevalno in se zavzemal za manifestacijo naslednjega dne.

Umrla je dne 6. t. m. v Mariboru po daljši mučni boleznii v 65. letu svoje starosti gospa Katarina Rakovec, soproga višjega revidenta južne železnice v pok. g. Alojzija Rakovec. Bila je dobra blaga gospa, vseskoz prevzeta krščanskega duha! Blag ji spomin!

Mariborsko društvo poštinih in brzojavnih uslužbencev priredi v nedeljo dne 10. julija t. l. ob 16. uri veliko vrtno veselico v Gabrinovi restavraciji, ki bo nudila mnogovrstne zabavne točke. Predprodaja vstopnic pri vsakem pismonoši. Vstopnina znaša za osebo 3 dinarje. Otroci v spremstvu staršev staršev so vstopnine prosti. Na obilen obisk vabi odbor.

Orlovski vestnik.

Okrožna prireditelja celjskega orlovskega okrožja za dne 17. julija t. l. v Rimskih toplicah je preložena radi tehničnih ovir na 7. avgusta 1921.

Orel in Orlica v Hočah priredita dne 10. julija ob lepem vremenu izlet v Dolgoše h. g. Maherju, gostilničarju ob brodu, kjer bo telovadni nastop. Kraj leži tik ob Dravi, je toraj zelo prikupljiv. Prijatelji mladine in sosednji odseki povabljeni. Začetek ob 3. uri popoldne. Sodelujejo 3 godbe!

Tel. odsek Orel Studenci pri Mariboru ima v nedeljo, dne 10. t. m. izlet k Ruski koči (Sv. Areh na Pohorju, 1250 m). Zbirališče na Kralja Petra trgu.

Odhod ob 3. uri zjutraj proti streljišču. Okrog 8. ure sv. maša pri Sv. Arehu. Vračamo se v Ruše ter od tod z večernim vlakom v Maribor. — Bratje bližnjih odsekov, kakor tudi prijatelji naše organizacije iskreno vabljeno — Izlet se vrši le ob lepem vremenu! — Bog živi! — Načelnik.

Revizija telovadnega odseka Orel Studenci pri Mariboru se vrši po navedi O. Z. v torek, dne 12. t. m. — Pozivam vse brate telovadce in netelovadce, da se zberejo ob 7. uri zvečer v telovadnici! — Z. B., načelnik.

Tel. odsek Orel Maribor. Fantovski sestanek danes v petek ob 8. uri zvečer v društvenem prostoru, Lekarhiška ul. 6. — Vsi bratje redni in dopolni člani pod disciplino dolžni priti. Na sporedu važni razgovori. — Bog živi!

Bratje telovadci in netelovadci. V soboto ob pol 8. uri zvečer se naj zberejo vsi redni člani pred telovadbo v oblačilnicah gimn. telovadnice. — Bog živi! — F. K., podnačelnik.

Mariborsko orlovsko okrožje. Dosti odsekov še ni poslalo mesečnih preglednic za juni. — Odseki, pošljite jih takoj natančno izpolnjene na okrožnega tajnika, Cirilova tiskarna, Maribor! — Bog živi! — F. K., okr. tajnik.

Dijaški vestnik.

Katoliško misleči visokošolci, visokošolke in abiturijenti! Odbor mariborske podružnice SDZ bo točno informiral svoje člane potom „Straža“ o vseh važnih zadevah na ljubljanskem vseučilišču, kakor tudi, keda in kam bo treba vložiti prošnje za državne študentske, akademsko menzo in akademski dom. Napišano bodo državne študentske po 300 dinarjev za ubožnejše akademike. Od visokošolcev od II. semestra naprej se zahtevajo tri kolokvija vsakega sprednjava iz glavnih predmetov z najmanj prav dobrim uspehom. Za temnike veljajo posebne določbe. Ali bodo lahko deležni teh podpor tudi bogoslovci ljubljanske teološke fakultete in abiturijenti in pod kakimi

ponoži, še ni določeno. Privatnih stanovanj v začetku semestra ne bo mogoče dobiti, ali pa kvečjemu za visoke svote, ker jih preplačajo bogati dal matinski in srbijanski visokošolci. Ugodna prilika za iskanje stanovanj bo ob organizatornem tečaju Orlovske zveze (glej „Straža“ z dne 1. julija). Natančnejša pojasnila o študiju na teološki in filozofski fakulteti ljubljanske univerze daje Jan Šedivy, stud. phji., Mala Nedelja; o medicinskem študiju Franjo Radšel, stud. medic., Pameče, Slovenjgradec. Znamko priložiti!

Članice in člani mariborske podružnice S. D. Z.! Ali ste že poskrbeli, da so se vrstile pregledne pole s statističnimi podatki, ki jih je razposlala Slov. kršč. soc. zveza vsem župnim uradom? Kjer še se to ni zgodilo, prosite gospe, da vam jih blagovolijo izročiti ter jih izpolnite vi in jih odposljite Slov. kršč. soc. zvezi v Maribor, Cirilova tiskarna! Koliko brošur „Ajmo mi Sokoli“ ste že razpečali? Koliko novih naročnikov ste pridobili za „Stražo“ in „Slov. Gospodarja“? Takoj na delo!

Dopisi.

St. Ilj v Slov. gor. Dopisnik liberalnega advokatskega lističa „Tabor“ učitelj Sardoč v tem lističu od 3. julija napada naš šentiljske Slovence. Zakaj? „Slov. Gospodar“ je prinesel iz Jarenine dopis, v katerem piše tamošnji poročevalec, da namerava liberalno pevsko društvo „Zvon“ dati večji del čistega dobička jareninske „Zvonove“ veselice „Sokolu“. V dopisu ni bilo nobenega „podlega napada“ na društvo. Mi šentiljčani pa sploh nismo v nobeni zvezi z dopisom iz Jarenine. Podlo in nizkolno je, ako pride sedaj učitelj Sardoč in napiše v „Tabor“ v imenu odbora društva tako grd napad na naše narodne bojevnike v St. Ilju. Človek, ki sprejema še sedaj za zasebni pouk Švabov šudmarkovske groše, si drzne stare šentiljske rodoljube učiti narodnega delovanja. Izzvani odgovarjamo

Sardoču oziroma odboru društva „Obmejni zvon“. Vi si lastite velike zasluge za šolsko mladino. Hvaležni smo vam, če kaj storite za šolo, a vprašamo vas: Ali vam je znano, kdo so bili tisti, ki so v težkih časih pred vojsko in med vojsko žrtvovali velike svote, da slovenska šola ni propadla? Cela župnija je pri tem sodelovala. Kaj boste vi sedaj nas stare narodne borce sramotili? Ako imate vi g. Sardoč res kaj narodnega čuta, pojdite nazaj na Primorsko, pa tam skrbite za slovensko šolo, za narodno zavest, stojte teptanin bratom ob strani. Vi bi tukaj radi delali med složnimi Slovenci samo razdor in netili sovraštvu. Dopisnik učitelj Sardoč bi rad učil nas morale in obnašanja? Vprašajte raje domačine, kako mnenje imajo o vas in vaših činih. Kako širijo nekateri vaši moralo in treznost, imamo dovolj žalostnih, prežalostnih zgledov. In z najhujšimi Germani se družite vi in vaši kolegi. In še celo kje? Mnogo je še vrglednih mož med finančnimi stražniki, a čudimo se, da se dajo voditi do takih strastnih izbruhov od človeka, kakoršen je učitelj Sardoč. Kaj je ta človek ugajal pred plebiscitom na Koroškem! Ljudje Sardočeve baze so nam pripravili Slov. Koroško. In sedaj bi še svoje „delovanje“ radi razširili tudi na slovenskoštajerske obmejne kraje. Glede društva „Obmejni zvon“ pa povdarjamo: Mi šentiljčani smo se obnašali proti temu društvu, v katerem so finančni stražniki, železniški uradniki in cariniki, popolnoma dostojno in prijateljski. Imeli so na razpolago naš Slov. Dom, nismo dali prav nobenega povoda za kak nespornost, nihče od nas ni pisal dopisa iz Jarenine, a sedaj ste nas tako ostudno napadli. Vemo, da ste nasledili Sardočevim mrežam, a če ste res močje, bi morali se protiviti neosnovanim izbruhom tega človeka. Odslej bo tudi naše postopanje napram vam jasno. Še enkrat vam povemo, da se šentiljski domačini, ki smo si v težkih bojih ohranili ta lepi slovenski kraj, na noben način ne damo sramotiti od kakerega tujca. Tudi „pika“ po Silvestrovem.

GOZD

borov les, za posekati, 2 orala v občini Sv. Marjeta na Dravskem polju se proda. Naslov se izve v „Konsumnem društvu“ Maribor, Slovenska ulica št. 15. 1-2 387

Učencem za galanterijo iz boljše hiše se takoj sprejme. Eksportna hiša Luna, Maribor, Slomškov trg št. 11. 1-3 382

POZOR!

POHISTVO raznovrstno kot mize, stole, postelje, omare se proda zelo po ceni. Vpraša se v gostilni na Glavnem trgu št. 5 v Mariboru. 1-3 381

Prvovrstni trapistovski

SIR

se dobiva pri Matiji Lahu, Maribor, Glavni trg, 2-5 373

Šofer bolj priletel, izurjen mehanik za tovrne in osebne avtomobile, išče službe v Mariboru ali v bližnji okolici. Nastop takoj. Naslov pove A. Koštomaj, gostilna, Maribor, Prečna ulica. 2-2 378

Naročajte naše liste!

Velika zaloga vsakovrstnih in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega prodja itd. 3-7P

Dobrega konja za delo proda K. Worsche, trgovec, Maribor, Gosposka ulica. 2-2 379

Volčji psi 14 dni stari, 8 po številu, odga Josip Hornicky, velepos, St. Ilj v Slov. gor. 3-3 356

Ne vržite v stran nobene znamke! Kupim po najvišji ceni vse stare jugoslovanske znamke, ki so nalepljene na vaših pismih, Rudolf Kokošinek, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 6-3 353

iz češkoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristo, za ruhe ali prtiče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prti, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prti 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, lanene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prti in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamačja prstna 130 K, 1 cajhglače 140 K, do 260 K, ženske nogavice par 20 do 45 K, Obleke za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z afrikom 960 K. 1 žimnata podlega (Drahteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavutiska, belega platna itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (flose), seno, dvigala in perilo, konjske strani in uজে pri Aleziji Gaiušek, Maribor, Glavni trg št. 6. 318

Odvetnik dr. Juro Jan v Maribor, (naspr. sodišču).

preje v Trstu in na Koroškem je preselil svojo odvet. pisarno Vabilo na 18. redni občni zbor Mariborske kletarske zadruge r. z. z. o. z. v Mariboru,

ki se vrši dne 14. julija 1921 ob 10. uri dopoldne v pisarniških prostorih zadruge v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 1.

- Dnevni red: 1. Prečitjanje zapisnika zadnjega občnega zbora dne 19. julija 1920. 2. Poročilo o računskem zaključku za l. 1920 po načelniku s predlogom o uporabi čistega dobička. 3. Poročilo o nadzorstvu k točki 2. 4. Nadomestne volitve v načelstvo. 5. Sprememba pravil. 6. Prosti predlogi.

Pozor! Vabilo! Pozor! V nedeljo dne 10. julija. Začetek ob 16. uri popoldan otvoritev velikega renov. krasnega vrta v lastni hiši Vrbanova ulica št. 28 (podaljšana Slovenska ulica) „gostilna pri Vrbanu“. Igra pri lepem vremenu tamburaški odsek „Svoboda“. — Točijo se naravn št. Jakobska vina 17 in Franska vina ter sveže pivo. Ocvrte piške na razpolago. Za obilen obisk se priporoča V. Šober, gostilničarka.

Veliki banatski parni mlin traži za odmašnji nastup sposobnog uvedenog nadmlinara nadalje jednog podmlinara i više mlinarskih pomoćnika. Ponude pod „Banatski mlin VII.26“ na Blocknerjev zavod za oglašivanje, Zagreb, Jurjevska ul. 31. 385

4 milijone kron zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v drugem kolov državne razredne loterije. Žrebanje se vrši v prvem razredu 15. in 16. julija 1921. Cene srečkam v prvem razredu: cela srečka 48 din., polovica 24 din., četrtinka 12 din., osminka 6 din. Srečke prodaja 380 Zadružna gospodarska banka d. d. podružnica Maribor Koroška cesta 1., I. nadstropje.

LIVARNA ZA ZVONOVE IN KOVINE POPREJ DENZELA SINOVI MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9 je zopet v obratu! CERKVENI ZVONOVI izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.) UMETNA LIVARNA RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI Vsa oprema za žgalice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, ufoži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne itd. 161 Inž. J. & H. Bühl. 186